

1934 р. № 24. Однак грубі порушення у процесуальній діяльності органів державної безпеки це не усунуло. У наказі НКВС УСРР “Про слідчу роботу” від 17 липня 1935 р. № 580 вкотре аналізувались “недоліки” слідчої роботи, яка визначалась у якості “основного елементу оперативної чекістської роботи”. До основних “недоліків” належали: “безграмотність” допитів, грубі порушення процесуальних норм і порядку оформлення справ, “неохайність” і “неграмотність” складання обвинувальних висновків. Все це призводило до того, що під час судового розгляду значна кількість слідчих справ, провадження у яких вели органи державної безпеки, припинялись, а в середньому до 40 % підсудних звільнялися [8, арк. 78–84].

Отже, у період формування тоталітарного режиму органи державної безпеки УСРР визнавались органами дізнання. Проведення ними слідства дозволялось як виняток із процесуального законодавства окремими нормативними актами. Наділення органів державної безпеки як органів дізнання обов’язком розслідування кримінальних справ свідчило про стирання відмінностей між дізнанням та попереднім слідством, сприяло спрощенню процесуальних форм досудового розслідування справ, що посилювало репресивну складову в їх діяльності.

Явна політизація процесуальної діяльності органів державної безпеки на тлі відсутності справжнього прокурорського нагляду супроводжувалась масовими порушеннями прав людини та громадянина, насамперед на свободу та особисту недоторканність, нехтуванням основними процесуальними гарантіями громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Советская деревня глазами ВЧК–ОГПУ–НКВД. 1918–1939. Документы и материалы: в 4 т. / под ред. А. Береловича, В. Данилова. Москва: “Российская политическая энциклопедия” (РОССПЭН), 2003. Т.3. 1930–1934 гг. Кн. 1. 1930–1931 гг. 864 с.
2. Галузевий державний архів Служби безпеки України. Ф. 9. Спр. 666.
3. Галузевий державний архів Служби безпеки України. Ф. 9. Спр. 286.
4. Галузевий державний архів Служби безпеки України. Ф. 9. Спр. 287.
5. Трагедия советской деревни. Коллективизация и раскулачивание. 1927–1939: Документы и материалы: в 5 т. / под ред. В. Данилова, Р. Маннинг, Л. Виолы. Москва: РОССПЭН, 2001. Т. 3. Конец 1930–1933. 1008 с.
6. Галузевий державний архів Служби безпеки України. Ф. 9. Спр. 667.
7. Галузевий державний архів Служби безпеки України. Ф. 9. Спр. 3 (СРСР).
8. Галузевий державний архів Служби безпеки України. Ф. 9. Спр. 668.

REFERENCES

1. Sovetskaya derevnya glazami VCHK–OGPU–NKVD. 1918–1939. Dokumenty i materialy. “Soviet Village through the Eyes of the Cheka – OGPU – NKVD. 1918–1939. Documents and materials” / editors A. Berelovych, V. Danylov. Moscow. Vol. 3. 1930–1934. Book 1. 1930–1931 864 p. [in Russian].
2. Branch State Archive of the Security Service of Ukraine. F. 9. Ref. 666 [in Ukrainian].
3. Branch State Archive of the Security Service of Ukraine. F. 9. Ref. 286 [in Ukrainian].
4. Branch State Archive of the Security Service of Ukraine. F. 9. Ref. 287 [in Ukrainian].
5. Tragediya sovetskoy derevni. Kollektivizatsiya i raskulachivaniye. 1927–1939: Dokumenty i materialy: v 5 t. “The Tragedy of Soviet Villages. Collectivization and Dispossession. 1927–1939”: Documents and materials: in 5 vol. / editors V. Danilova, R. Manning, L. Viola. Moscow: ROSSPEN, 2001. 1008 p. [in Russian].
6. Branch State Archive of the Security Service of Ukraine. F. 9. Ref. 667 [in Ukrainian].
7. Branch State Archive of the Security Service of Ukraine. F. 9. Ref. 3 (USSR) [in Ukrainian].
8. Branch State Archive of the Security Service of Ukraine. F. 9. Ref. 668 (USSR) [in Ukrainian].

UDC 351.746.1(477)

V.T. Okipniuk,
Candidate of Juridical Sciences, Docent,
Chief of the Chamber, National Academy of the Security
Service of Ukraine, Kyiv, Ukraine

**LEGAL REGULATION OF INVESTIGATIVE ACTIVITIES OF THE STATE
SECURITY ORGANIZATIONS OF THE USSR DURING THE PERIOD OF
TOTALITARIAN REGIME FORMATION (LATE 1920s – MIDDLE 1930s)**

Paper investigates the legal acts regulating the procedure for the investigation of the state security bodies of the Ukrainian SSR during the period of formation of a totalitarian regime. It was established that according to the Criminal Procedure Code of the USSR, state security bodies were recognized as the inquiry bodies. Their investigation was considered as an exception to the procedural legislation by separate legislative acts, which were adopted in each case by the higher authorities of the USSR and the Ukrainian SSR. Investigative bodies in the DPU system were eliminated, and the functions of investigation were carried out by authorized operational units. The assignment of operational officers to investigate criminal cases indicated that the distinction between the inquiry and the preliminary investigation was erased, and facilitated the simplification of the procedural forms of pre-trial investigation of cases, which strengthened the repressive component in their activities.

As a consequence, the investigative activity of the state security bodies during this period was accompanied by numerous violations of procedural legislation, individual rights and outright arbitrariness. It is proved that in the sphere of conducting investigative activities by state security bodies, especially in the matters of arrest, there was a great deal of legal nihilism and gross ignoring of regulations of criminal procedural legislation. This was stated on May 8, 1933, by the instructions of the Central Committee of the CPSU (Bolshevik) and the SNK of the USSR, according to which the sanctions of the prosecutor's office were imposed on arrests. However, according to this instruction, there were numerous exceptions that practically offset its validity. In particular, it concerned arrests of foreigners, the party and state nomenclature, and some other categories of persons.

Keywords: investigation, state security bodies, totalitarian regime, violation of individual rights.

Отримано 12.11.2018